

Περί της Αγίας Τριάδος κατά τη διδασκαλία του αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

Για την Αγία Τριάδα (α)

Στα προηγούμενα μαθήματά μας ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός μας είπε ότι υπάρχει Θεός, ένας και τέλειος, που όμως δεν μπορεί να κατανοηθεί από εμάς τους ανθρώπους. Αυτός ο ένας και μόνος Θεός, μας είπε στην συνέχεια ο άγιος, έχει Λόγο, γιατί δεν μπορούμε να νοήσουμε α-λογο Θεό. Και μας απέδειξε ότι ο Λόγος του Θεού δεν είναι αφηρημένος λόγος, σαν τον δικό μας τον ανθρώπινο λόγο, αλλά είναι λόγος με υπόσταση και είναι άναρχος και ατελεύτητος, σαν τον Θεό. Και στο προηγούμενο μάθημά μας ο άγιος διδάσκαλός μας μας είπε ότι ο Λόγος του Θεού έχει Πνεύμα, όπως άλλωστε και ο δικός μας λόγος έχει πνεύμα. Το Πνεύμα όμως του Θεού, που συνοδεύει τον Λόγο και τον φανερώνει («το συμπαρομαρούν τω Λόγω και φανερούν αυτού την ενέργειαν») έχει υπόσταση, όπως ο ίδιος ο Λόγος, και είναι Θεός, όπως και ο Λόγος.

Έτσι, κατά τα προηγούμενα, μας λέγει στο σημερινό μας μάθημα ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, πιστεύουμε σε ένα Θεό, μία αρχή άναρχη, άκτιστη και αγέννητη και αναλλοίωτη και ατελεύτητη, αρχή, από την οποία έγιναν τα πάντα όσα υπάρχουν,

αλλά η αρχή αυτή γνωρίζεται σε τρεις τέλειες υποστάσεις. Οι υποστάσεις αυτές είναι ενωμένες, χωρίς όμως να συγχέονται η μία με την άλλη, γιατί είναι χωριστές, άλλο πρόσωπο η μία και άλλο η άλλη. Το ότι όμως είναι χωριστές και διάφορες οι θείες υποστάσεις δεν σημαίνει ότι είναι διηρημένες. Θα το δεχθούμε αυτό όπως μας το λέγει ο άγιος Δαμασκηνός: «Οι τρεις τέλειες θείες υποστάσεις είναι ενωμένες με ασύγχυτο τρόπο και συνάμα διαιρούνται αδιάστατα, πράγμα που είναι και παράδοξο». Δηλαδή πιστεύουμε στον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα, που στο όνομά τους έχουμε βαπτιστεί. Γιατί έτσι δίδαξε ο Κύριος τους αποστόλους να βαπτίζουν, λέγοντάς τους: «Βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28,19).

Και μας το λέγει και αναλυτικά αυτό ο άγιος δογματολόγος της Εκκλησίας μας: Πιστεύουμε σε ένα Πατέρα, που είναι η αρχή και η αιτία όλων. Αυτός δεν γεννήθηκε από κανένα (γι' αυτό είναι «αναίτιος και αγέννητος»), αλλά από αυτόν δημιουργήθηκαν όλα. Δημιουργήθηκαν, όχι γεννήθηκαν! Ο Πατέρας Θεός είναι μόνο του Υιού του κατά φύσιν Πατέρας. Του μονογενούς του Υιού, του Κυρίου και Θεού και σωτήρα μας Ιησού Χριστού. Και ο Θεός Πατέρας πάλι είναι «προβολεύς» του Αγίου Πνεύματος. Η μία θεία υπόσταση, λοιπόν, είναι αυτή του Πατέρα, από την οποία γεννήθηκε ο Υιός και εκπορεύθηκε («προβολεύς») το Άγιο Πνεύμα.

Η άλλη θεία υπόσταση είναι ο Υιός του Θεού ο μονογενής, ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, που γεννήθηκε από τον Πατέρα πριν από όλους τους αιώνες. Γεννήθηκε και δεν δημιουργήθηκε. Γεννήθηκε ως φως από φως, Θεός αληθινός από Θεό αληθινό. Και αφού ο Υιός του Θεού γεννήθηκε και δεν δημιουργήθηκε, άρα είναι ομοούσιος με τον Πατέρα και διά μέσου αυτού έγιναν τα πάντα. Λέγοντας στην

Ομολογία της πίστης μας ότι ο Υιός γεννήθηκε από τον Πατέρα «προ πάντων των αιώνων», δείχνουμε με αυτό ότι η γέννησή του είναι άχρονη και άναρχη. Δηλαδή, ο Υιός υπήρχε πάντοτε, όπως πάντοτε υπήρχε ο Πατέρας, γι' αυτό και λέγεται το «απαύγασμα της δόξης» του Πατέρα (Εβρ. 1,3). Είναι δηλαδή ο Υιός του Θεού, ο Ιησούς Χριστός, «λαμπρή ακτινοβολία» της ένδοξης φύσης του Πατέρα. Αυτό σημαίνει το «απαύγασμα της δόξης». Και αφού ο Πατέρας πάντοτε ακτινοβολεί και δεν είναι ποτέ σβησμένος ήλιος (!..), άρα πάντοτε υπήρχε ο Υιός, συνάναρχος με τον Πατέρα. Πάντοτε ήταν με τον Πατέρα και στον Πατέρα, γεννημένος απ' αυτόν με αίδιο και άναρχο τρόπο• γιατί δεν υπήρχε διάστημα, κατά το οποίο υπήρχε ο Πατέρας, χωρίς να υπάρχει ο Υιός, αλλά «άμα Πατήρ, άμα Υιός», γεννημένος απ' αυτόν. Άλλωστε δεν θα μπορούσε ο Πατέρας να λέγεται Πατέρας, αν δεν είχε Υιό. Και ακόμη, αν πούμε ότι ο Πατέρας στην αρχή δεν είχε Υιό, αλλά έπειτα τον απέκτησε, θα πούμε την μεγάλη βλασφημία ότι αλλοιώθηκε ο Θεός. Γιατί από μη Πατέρας έγινε Πατέρας. Αλλά ο Θεός δεν αλλοιώνεται ποτέ. Είναι αδύνατο να πούμε για τον Θεό ότι δεν είχε κάποτε φυσική γονιμότητα. (Γονιμότητα κατά φύσιν είναι το να γεννήσει κάποιος κάποιον όμοιο με αυτόν, να τον γεννήση δηλαδή από την ουσία του).

Μην λέμε λοιπόν την ασέβεια ότι υπήρξε χρόνος κατά τον οποίο ο Πατέρας Θεός δεν είχε τον Υιό Του, γιατί εισάγουμε τροπή στην υπόσταση του Πατέρα. Επειδή, ενώ δεν ήταν Πατέρας, έγινε ύστερα Πατέρας. Όχι! Ο Υιός υπήρχε πάντοτε, είναι συνάναρχος με τον Πατέρα του, γιατί γεννήθηκε από την ουσία του. Η κτίση, που έγινε αργότερα, δεν έγινε από την ουσία του Πατέρα, αλλά ενώ δεν υπήρχε, ήρθε σε ύπαρξη («εκ του μη όντος εις το είναι») με την βούληση και την δύναμη του Θεού και δεν είναι γέννημα της ουσίας του, ξαναλέμε. Έτσι, με την δημιουργία της κτίσης, δεν έγινε τροπή της θείας υποστάσεως του Πατέρα, όπως θα λέγαμε, αν πιστεύαμε ότι ο Υιός γεννήθηκε αργότερα από την ουσία του και δεν είναι συνάναρχος με τον Πατέρα. Η κτίση είναι δημιουργία και όχι γέννηση του Θεού. «Γέννηση – λέγει ο άγιος Δαμασκηνός – είναι η προέλευση αυτού που γεννιέται από την ουσία του γεννήτορα με ομοιότητα κατά την ουσία προς αυτόν, ενώ κτίση και δημιουργία είναι αυτό που γίνεται απ' έξω και όχι από την ουσία του κτίστη και δημιουργού, ως κτίσμα και δημιούργημα ανόμοιο προς την ουσία πέρα για πέρα».

Αλλά θα μας πεί και άλλα πολλά και σπουδαία ο άγιος διδάσκαλός μας Ιωάννης ο Δαμασκηνός για την γέννηση του Υιού του Θεού, για να έρθει αργότερα στην τρίτη θεία υπόσταση, το Άγιο Πνεύμα. Γιατί αυτό είναι το θέμα του: Η Αγία Τριάδα, οι τρεις θείες υποστάσεις.

<http://bit.ly/2pmDmbk>